

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо посилення соціального захисту дітей
(реєстр. № 4073-1 від 23 лютого 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей (далі – Законопроект) (реєстр. № 4073-1 від 23 лютого 2016 року), поданий народними депутатами України Споришем І.Д. та іншими.

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою недопущення погіршення соціального становища дітей та підтримки виховання дітей у сімейному середовищі.

Для досягнення мети авторами пропонується встановити державну допомогу на дітей, передбачену статтею 181 Сімейного кодексу України та статтею 18-3 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», у розмірі не менше ніж 30 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо середньомісячний сукупний дохід сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищував трьох прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку або якщо сім'я утримує дитину з інвалідністю.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

В Основному Законі України (статті 1, 3) Україну проголошено демократичною, соціальною, правовою державою, визнано, що найвищою соціальною цінністю в Україні є людина, її права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а їх утвердження і забезпечення є головним обов'язком держави.

Як зазначено у Рішенні Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007, утверджуючи і забезпечуючи права і свободи громадян, держава окремими законами України встановила певні соціальні пільги, компенсації і гарантії, що є складовою конституційного права на соціальний захист і

юридичними засобами здійснення цього права, а тому відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19, частини першої статті 68 Конституції України вони є загальнообов'язковими, однаковою мірою мають дотримуватися органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими особами (підпункт 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

Принципи соціальної держави втілено у ратифікованій Україною Європейській соціальній хартії (переглянутій), статтею 12 якої передбачено обов'язок держави підтримувати функціонування системи соціального забезпечення на задовільному рівні, докладати зусиль для її поступового посилення.

Основним Законом України (частина перша статті 46) визначено, що громадяни мають право на соціальний захист у випадках, передбачених законом.

Конституційний Суд України у Рішенні від 26 грудня 2011 року № 20-рп/2011 зауважив, що із цим конституційним правом громадян кореспондується обов'язок держави щодо його забезпечення.

У Конституції України передбачено гарантії прав громадян на соціальний захист, зокрема такі, як законодавче закріплення основ соціального захисту.

Розміри соціальних виплат залежать від соціально-економічних можливостей держави, проте мають забезпечувати конституційне право кожного на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, гарантоване статтею 48 Конституції України (підпункт 2.1 пункту 2 мотивувальної частини вказаного Рішення).

При цьому, відповідно до Конституції України (частина третя статті 51) сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Держава проявляє піклування про сім'ю, зокрема, шляхом встановлення пільг та різних видів допомоги сім'ям з дітьми.

Організація Об'єднаних Націй в Загальній декларації прав людини проголосила, що діти мають право на особливе піклування і допомогу.

Декларацією прав дитини (принцип 4) передбачено, що дитина повинна користуватися благами соціального забезпечення. Їй має належати право на здорове зростання і розвиток. Дитині має належати право на належне харчування, житло, розваги і медичне обслуговування.

Згідно з Конвенцією про права дитини (стаття 3) в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини. Держава зобов'язана забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, і з цією метою вживають всіх відповідних законодавчих і адміністративних заходів.

За Конституцією України (пункт 6 частини першої статті 92) засади охорони дитинства визначаються виключно законом. Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

З огляду на зазначене, законодавча пропозиція ґрунтується на наведеній конституційно-правовій основі.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей (реєстр. № 4073-1 від 23 лютого 2016 року), поданий народними депутатами України Споришем І.Д. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ